

Van de 283 covid-doden die gisteren in ons land gemeld werden, stierven er 167 thuis of in een rusthuis. Brengt al dat testen nog soelaas, en vooral: wat erna? ‘Het beginsel moet blijven: genoeg voorzorgsmaatregelen.’

Testen, testen, testen, maar wat daarna?

VAN ONZE REDACTEUR YVES DELEPELEIRE

BRUSSEL ‘Ik denk dat de woonzorgcentra echt te veel verwachten van die testen op covid’, zegt Jan De Lepeleire, huisarts, hoogleraar aan de KU Leuven en voorzitter van de werkgroep coördinerende en raadgevende artsen (cra’s) in de woonzorgcentra. ‘Meten is weten, maar volgens de wetenschappelijke literatuur geeft de covid-test in 30 procent van de gevallen een vals negatief resultaat. Als je honderd mensen hebt die werkelijk positief zijn, mis je er dus dertig. Die mensen denken dat ze gerust kunnen zijn, maar kunnen het virus toch verder verspreiden. Ik heb het zelf meegemaakt met een bewoonster: zondag testte ze negatief, woensdag moest ze naar het ziekenhuis worden gebracht. Ze bleek toch besmet.’

‘Het beginsel moet blijven: genoeg voorzorgsmaatregelen nemen’, zegt De Lepeleire. ‘Zodra meer dan vijf bewoners op een afdeling besmet zijn of symptomen hebben, gaan woonzorgcentra er het best van uit dat iedereen op die afdeling positief is, en handelen ze daar ook best naar. Maar intussen zijn zulke hoge verwachtingen over die testen geschapen en is de druk van families zo groot geworden om te weten of moeder of vader besmet is, dat je het niet meer uitgelegd krijgt dat breed testen weinig zin heeft.’

Zeven dagen thuis

Vier weken geleden was dat wel nog zinvol geweest, meent De Lepeleire. ‘Dan hadden rustthuizen de weinige besmette bewoners die er toen waren, sneller apart kunnen zetten, om verdere besmetting te voorkomen. Nu zitten we in een ander verhaal. Wekenlang hebben besmette personeelsleden, zonder dat ze dat zelf wisten, bewoners kunnen aansteken, en bewoners elkaar.’

‘We staan voor een verschrikkelijk ethisch dilemma: hoever moeten we gaan om mensen die al aan het einde van hun leven zijn te redden?’

JAN DE LEPELEIRE

Huisarts en hoogleraar KU Leuven

‘Wat zullen we uit breed testen leren? Allicht dat in veel woonzorgcentra waar nu nog niemand symptomen heeft, toch veel bewoners en personeelsleden besmet blijken te zijn.’ Dat bleek gisteren al in Villa Rosa in Sint-Truiden. Meer dan de helft van het personeel en één op de vijf bewoners testten er positief. ‘Dus is de vraag: wat zal het advies voor al die woonzorgcentra zijn? Wat moeten ze nu doen?’

Zorgkoepel Zorgnet-Icuro wil vooral weten of personeelsleden die positief testen maar geen symptomen hebben, mits ze het nodige beschermend materiaal dragen, aan de slag mogen blijven of niet. ‘De richtlijn is nu dat besmette personeelsleden zeven dagen thuis in quarantaine blijven’, zegt Margot Cloet. ‘Als het advies is dat zij met het juiste materiaal kunnen voortwerken, zullen wij dat advies volgen. Maar ik kan mij voorstellen dat de druk bij veel directies groot is om die medewerkers toch thuis te laten. Of dat cra’s zelf beginnen te adviseren dat mensen thuis moeten blijven. Om te vermijden dat de woonzorgcentra elk voor zich voor die keuze staan, willen we een duidelijke richtlijn.’

Het lijkt een catch 22 voor rusthuizen. Zet je alle besmette personeelsleden thuis, dan zou er in veel woonzorgcentra wel eens een acuut tekort aan personeel kunnen zijn. Maar is er wel genoeg beschermend materiaal om ze allemaal te laten voortwerken? Daar is nu al een groot tekort aan.

‘Ethisch en maatschappelijk gezien kun je het bijna niet maken om besmette personeelsleden nog te laten voortwerken, met het risico om het virus verder te verspreiden’, meent De Lepeleire. ‘Zullen families dat ook nog aanvaarden? De consequentie is dat je dat personeel kwijt bent. Hoe ga je die vervangen? Dat is het grote ongemak en de begrijpelijke angst bij directies. Daarom dat ik zelf directies adviseer om personeelsleden zonder symptomen niet te testen. De problemen kunnen er alleen maar groter door worden.’

Besmette groepen in afzondering?

Een ander probleem: wat doe je met alle bewoners die positief blijken te zijn? Isoleer je ze op hun kamer? Organiseer je cohortzorg, met gescheiden afdelingen? ‘Het agentschap Zorg en Gezondheid adviseert woonzorgcentra vandaag al over de te volgen strategie’, zegt Margot Cloet. ‘Voor kleine woonzorgcentra is dat infrastructureel niet zo evident. Daar zal men mensen eerder individueel moeten isoleren. Maar ik zie in heel wat woonzorgcentra ook aparte units ontstaan.’

‘Stel: de helft van de bewoners blijkt besmet, dan zullen weinig woonzorgcentra in staat zijn om zo’n grote groep af te zonderen’, denkt De Lepeleire. ‘Een andere vraag is of dat ook wenselijk is. Ik heb het antwoord niet in pacht, maar ik denk dat de overheid voor een bijzonder moeilijk advies staat. Veel hangt af van de toestand van de bewoners. Wat als ze op een afdeling zitten met een uitbraak, zelf niet besmet zijn, maar wel bedlegerig, zwaar ziek of zwaar dementerend? Heeft het dan nog zin om ze van besmette bewoners af te zonderen? Of moeten we aanvaarden dat het virus rondgaat?’

‘Mag personeel dat positief test maar geen symptomen heeft, met beschermend materiaal aan de slag blijven?
We willen een duidelijke richtlijn’

MARGOT CLOET

Zorgkoepel Zorgnet-Icuro

‘We staan voor een verschrikkelijk ethisch dilemma’, zegt De Leppeleire. ‘Elke dag doen we in de ouderenzorg aan vroegtijdige zorgplanning en beslissen we of bewoners nog worden behandeld. Hoeveel moeten we gaan om mensen die al aan het einde van hun leven zijn te redden? Dat is de vraag waarvoor we staan.’